

Quicksan flora en fauna

Aanvangsweg 2

Lettele

Quickscan flora en fauna

Aanvangsweg 2

Lettele

Titel	Quick Scan flora en fauna, Aanvangsweg 2 Lettele
Uitvoering	Bureau Bleijerveld
Opdrachtgever	Groenadviesbureau H.A. ten Have Spanjaardsdijk 53 7433 PW Schalkhaar
Datum	20 juli 2024
Status	2 ^e versie

Schoterlandseweg 53
8451 KB Oudeschoot

mob 06-40559568
mbleijerveld@gmail.com

www.ruimtevooradvies.nl

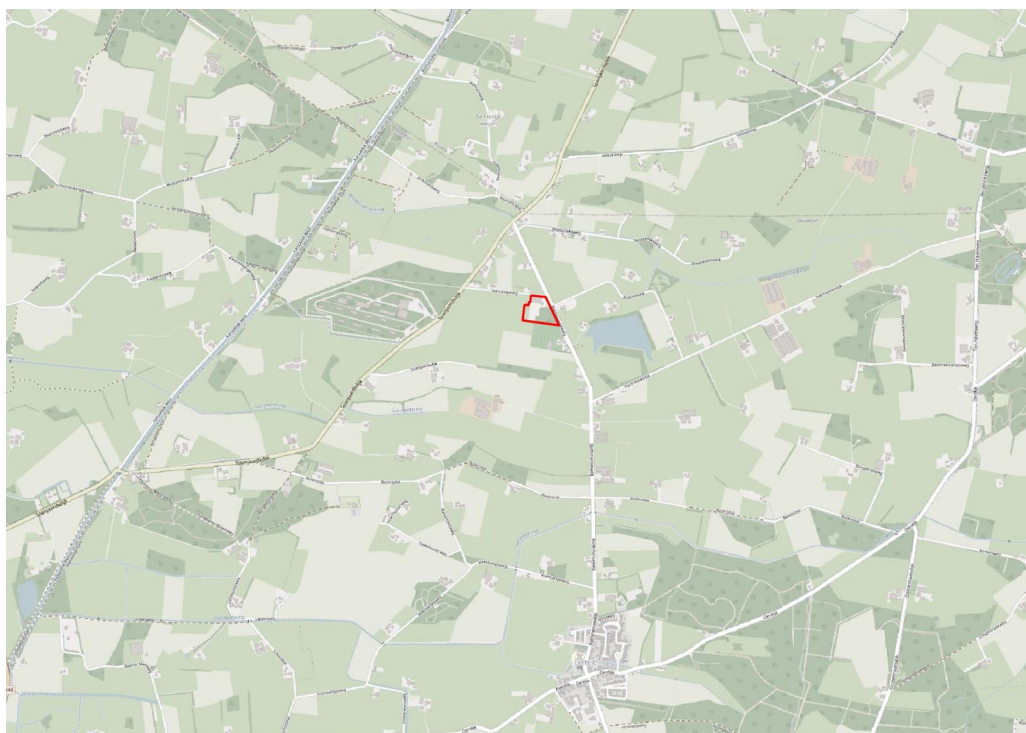
Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & doel	1
1.2	Methoden	2
1.3	Plangebied	2
1.4	Ingreep	4
2	NDDF-gegevens	5
3	Beschermde soorten	6
3.1	Planten	7
3.2	Zoogdieren	7
3.3	Vleermuizen	7
3.4	Vogels	8
3.5	Amfibieën	11
3.6	Reptielen	12
3.7	Vissen	12
3.8	Ongewervelden	12
3.9	Samenvatting	12
4	Conclusies	13
4.1	Beschermde soorten	13
	Bronnen	14
	Bijlage I. Wettelijk kader en beleidsbeleid	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & doel

Aan de Aanvangsweg 2 in Lettele bevindt zich een voormalig agrarisch bedrijf. Het voornemen bestaat om de bedrijfsgebouwen te slopen in het kader van de Rood-voor-roodregeling. Het plan kan een negatief effect hebben op beschermde gebieden en soorten uit de Omgevingswet (Ow, 2024). In dit kader is een quickscan van de locatie uitgevoerd.

Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood).

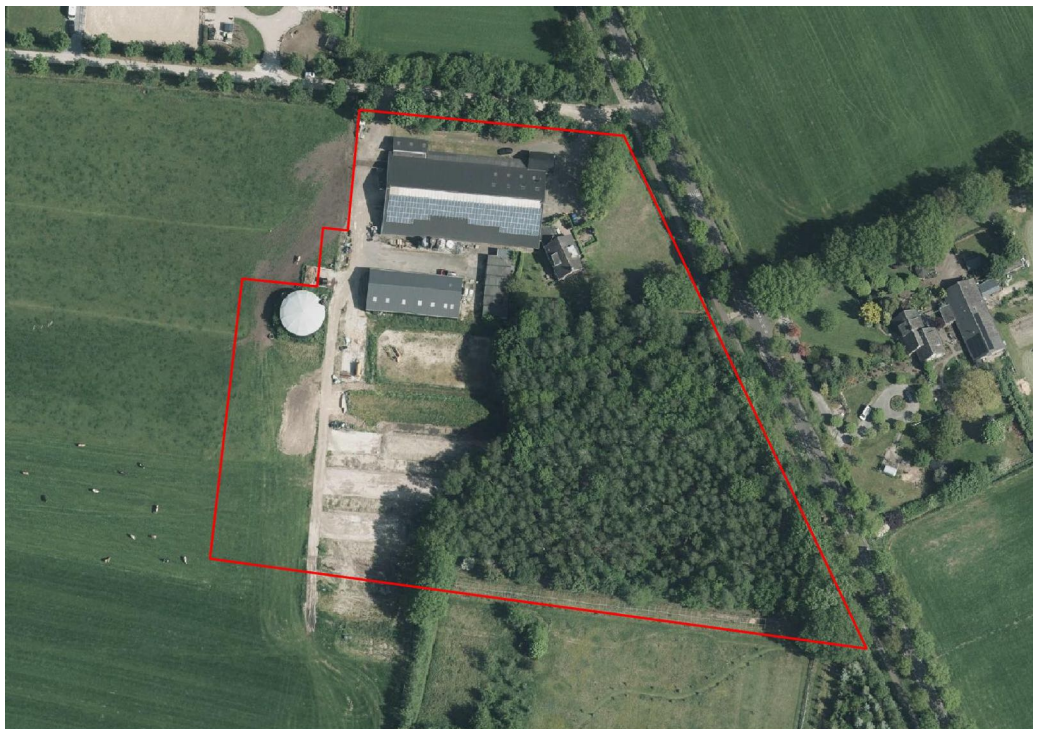
Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van de quickscan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienstdoen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Omgevingswet. Een quickscan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied op basis van beschikbare gegevens, een terreinbezoek en ecologische kennis. De quickscan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quickscan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Methoden

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten. Daarvoor zijn de gegevens van de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Op 05 juli 2024 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de aanwezigheid van beschermde soorten en sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied

Het plangebied bestaat uit het erf van een voormalige melkveehouderij. Op het erf staan een woning aan de oostkant, een grote stal aan de noordkant en een kapschuur en prefab-gebouwtje aan de zuidkant. Aan de noordgevel van de stal zijn twee gebouwtjes aangebouwd: een kleine stal aan de westzijde en een boerderijwinkel aan de oostzijde. Verder zijn in de zuidwesthoek nog een mestlo aanwezig en verschillende sleuflo's. Het complex stamt uit 1981 maar de boerderijwinkel is van veel recentere datum. In de zuidoosthoek bevindt zich een bosopstand. Het gehele plangebied heeft een oppervlakte van circa 2,3 hectare waarvan het bos circa de helft uitmaakt. Op het bedrijfsgebied van het erf komt geen opgaande begroeiing voor. Langs de noord- en oostgrens en rond de woning staat oudere begroeiing waaronder oudere eiken. In en rond het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Op circa 150 meter ten zuidoosten van het plangebied ligt een grote zandput.

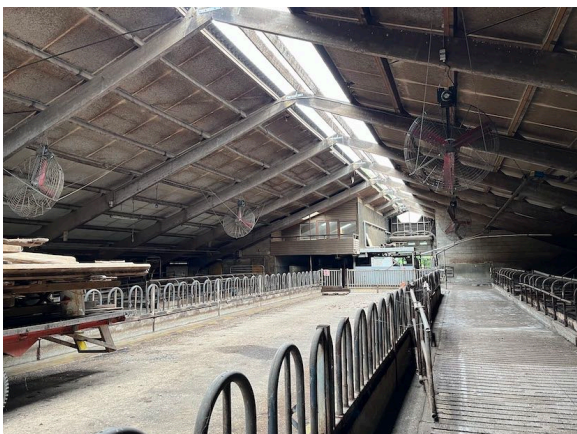
Figuur 2. Huidige situatie plangebied (rood).

Figuur 3. Oostzijde erf met stal (l) en boerderijwinkel (r).

Figuur 4. Zuidzijde stal.

Figuur 5. Binnenzijde stal.

Figuur 6. Kleine stal.

Figuur 7. Kapschuur.

Figuur 8. Prefab-gebouwtje.

2 Beschermde gebieden

2.1 Aanwezigheid beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden. In de omgeving liggen onderdelen van Natuurnetwerk Nederland. De afstand van het plangebied tot deze beschermde gebieden bedraagt minimaal 1.200 meter. Binnen een afstand van acht kilometer liggen geen Natura 2000-gebieden.

Figuur 11. Ligging plangebied t.o.v. beschermde natuurgebieden.

2.2 Effecten beschermde gebieden

Vanwege de kleine schaal van het project en de toekomstige bestemming (wonen) is een negatief effect op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten. De toetsing van het plan aan het stikstofbeleid valt echter buiten het kader van dit onderzoek.

3 NDFF-gegevens

In de databank van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn van de afgelopen vijf jaar de gegevens opgevraagd van een gebied van circa 200 meter rond het plangebied. In het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan. Daarbuiten zijn drie soorten vleermuizen waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Van de zoogdieren is haas waargenomen. Ten slotte zijn zeven soorten vogels waargenomen waaronder één soort die over vaste nestplaatsen beschikt, te weten steenuil. Het gaat om een losse waarneming van een vogel die zich eind augustus 2029 langs de Aanvangsweg nabij het plangebied ophield. In de bredere omgeving zijn ook enkele waarnemingen van steenuil gedaan. Deze locaties bevinden zich minimaal 500 meter van het plangebied. In de bredere omgeving zijn geen waarnemingen van kerkuil bekend.

4 Beschermde soorten

4.1 Planten

Het bedrijfsgedeelte van het erf is grotendeels bestraat. Op kleine schaal komt grasland voor. Het gaat om gazon en agrarisch grasland waarin algemene grasland- en ruigtesoorten voorkomen als straatgras, akkerkool, smalle weegbree, gewone paardenbloem en grote brandnetel. Er zijn geen bedreigde of beschermde plantensoorten aangetroffen.

Een negatief effect op bedreigde of beschermde flora is uitgesloten.

4.2 Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren met uitzondering van de mol zijn in meer of mindere mate beschermd. In het plangebied zijn geen zoogdieren of sporen waargenomen.

De terreindelen waar de ingrepen plaatsvinden zijn bebouwd of bestraat en op kleine schaal begroeid met gazon en agrarisch grasland. Voor de meeste zoogdieren vormt dit geen geschikt leefgebied. In het grasland zijn hooguit enkele algemene muizensoorten te verwachten, met name veldmuis en gewone bosmuis. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ingrepen. De zeldzamere muizensoorten zijn hier uit te sluiten op grond van de betreffende regio en hun habitateisen.

Wat betreft gebouwen is alleen steenmarter een kenmerkende soort. Van de betrokken gebouwen is de kapschuur enkelwandig en heeft het prefab-gebouwtje een geheel gesloten buitenschil. Van de stal zijn de gevels enkelwandig. Onder het dak zijn isolatieplaten aangebracht en deels een houten beschot. Van de dakrand zijn de openingen van de golfplaten afgesloten met een rooster. Aan de binnenzijde van de stal zijn wel openingen in de isolatieplaten aanwezig die wel bereikbaar lijken voor steenmarter, zij het minder gemakkelijk. Omdat de isolatieplaten geen typische vraatschade vertonen en onder het dak wordt gebroed door vogels wordt het onwaarschijnlijk geacht dat in de stal een verblijfplaats van steenmarter aanwezig is. De boerderijwinkel is vergelijkbaar met een woning zeer gesloten gebouwd. Het dak is gedekt met pannen. Hiervan is de dakrand gecontroleerd op sporen van gebruik zoals prooiresten, haren, veegsporen en dergelijke. Er zijn geen sporen van gebruik aangetroffen. Dit geldt ook voor de rest van het erf. Er is geconcludeerd dat op de locatie geen verblijfplaatsen van marters aanwezig zijn.

Het erf is niet geschikt als leefgebied voor kleine marterachtigen of egel.

Het plan kan een negatief effect hebben op algemene soorten kleine zoogdieren maar hiervoor geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ingrepen.

4.3 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd in de Ow onder de Europese Habitatrichtlijn. Het leefgebied inclusief de verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. Verblijfplaatsen bevinden zich in holten van bomen en besloten of donkere ruimten van bouwwerken.

Verblijfplaatsen

Op de locatie staan geen bomen. Van de gebouwen zijn de kapschuur en het prefab-gebouwtje op voorhand als ongeschikt te bestempelen als verblijfplaats voor vleermuizen. De kapschuur is zeer open en de gehele constructie is enkelwandig. Het prefab-gebouwtje heeft een geheel gesloten buitenschil van kunststof.

Van de stal bestaan de langsgevels uit een laag, gemetseld muurtje van circa één meter hoog met daar boven plaatmateriaal en doek. De goothoogte bedraagt circa twee meter. De kopgevels bestaan uit een gemetselde muur van circa twee meter hoog met daarboven houten, tong-en-groefschroten. Aan de binnenkant zijn tegen het metselwerk gasbetonblokken aangebracht. Mogelijk is een spouw aanwezig maar deze is niet toegankelijk via bijvoorbeeld open stootvoegen en het metselwerk is te laag om geschikt te zijn als verblijfplaats. De houten schroten van de kopgevels en het doek van de langsgevels zijn enkelwandig en ongeschikt als verblijfplaats. De windveren bestaan uit holle kokers van plaatmetaal. Onder de golfplaten van het dak zijn isolatieplaten aangebracht en voor een klein deel houten beschot. Bij de nok ontbreekt dit. Hier is doorzichtige golfplaat aangebracht, de nok is open. De openingen van de golfplaten langs de dakrand van de langsgevels zijn van een vogelschroot voorzien. Ook bovenaan de golfplaten zijn vogelschroten aangebracht. Op grond van de constructie is geconcludeerd dat de stal ongeschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen.

De boerderijwinkel is gebouwd als lage, reguliere woning met één bouwlaag met kap. De gevels en een pannendak. Het pand is zeer dicht gebouwd. De stootvoegen in de gevels zijn afgesloten met bijenbekjes en de overstekken van het dak sluiten naadloos op de gevel aan. De dakpannen zijn geglazuurd en sluiten zeer nauw op elkaar aan. De hoekpannen die op de windveer van de kopgevel liggen zijn van een glad, geglazuurd schot voorzien en de windveer bestaat uit glad plaatmateriaal. Tot slot is de nok van ondernokfolie voorzien. Op grond van deze kenmerken wordt de boerderijwinkel ongeschikt geacht als verblijfplaats voor vleermuizen.

Vlieg- en foerageerroutes

Het plangebied is te open en te gecultiveerd om van belang te zijn voor vlieg- en foerageerroutes.

4.4 Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Ow maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd.

Broedvogels zonder vaste nestplaats

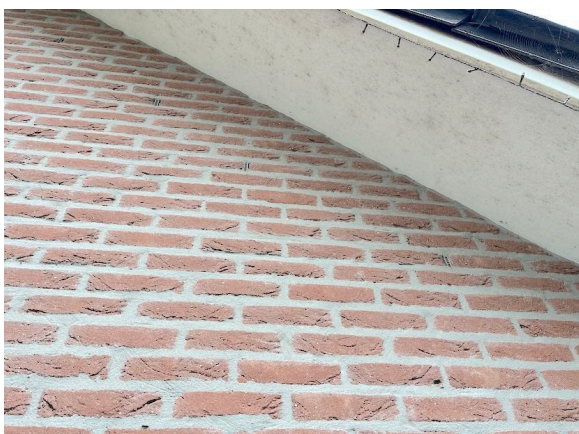
In principe zijn in alle betrokken gebouwen broedvogels mogelijk. Het gaat met name om de typische soorten van half-open nestplaatsen zoals holenduif, witte kwikstaart en zwarte roodstaart. Verder is bijvoorbeeld spreeuw mogelijk onder het dak van de stal. De openingen zijn hier van vogelschroten voorzien maar plaatselijk is er aan de binnenzijde toegang door achterstallig onderhoud.

Figuur 12. Dak boerderijwinkel.

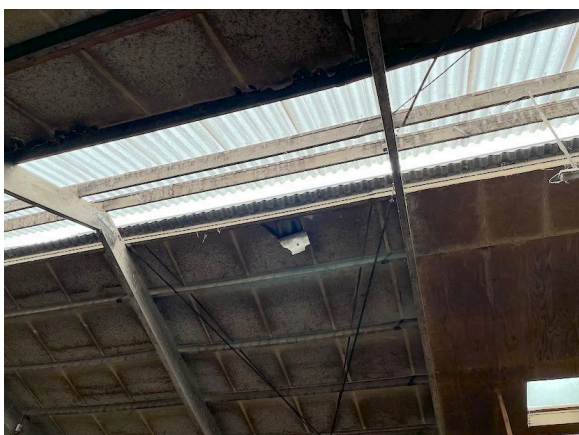
Figuur 13. Windveer met hoekpannen boerderijwinkel.

Figuur 14. Kopgevel boerderijwinkel met bijenbekjes en naadloze aansluiting op gevel.

Figuur 15. Binnenzijde kopgevel stal met gasbetonblokken en houtenschroten.

Figuur 16. Binnenzijde dak stal met open nok en isolatie- en houtplaten als beschot.

Figuur 16. Buitenzijde dak stal met vogelschroot in de dakrand.

Broedvogels zonder vaste nestplaats

Soorten met vaste nestplaatsen die in agrarische gebouwen broeden zijn kerkuil, steenuil, huismus en boerenwaluw.

In de kapschuur hangt een kerkuilenkast die niet in gebruik was en ook zijn nergens sporen van kerkuil gevonden (krijtstrepen of braakballen).

In de stal was een steenuil aanwezig op de spanten van het dak. Omdat de waarneming buiten het broedseizoen is gedaan kan niet zonder meer worden gesteld dat er een nestplaats aanwezig is. Wel is de ruimte onder het dak van de stal mogelijk toegankelijk via beschadigde dakplaten (fig. 16). In het verleden hebben steenuilen onder het dak van de woning gebroed (pers. meded. bewoonster). Op het erf zijn de afgelopen tien jaar geen waarnemingen van steenuil gemeld (NDFF) in in de nabije omgeving is slechts éénmaal een steenuil waargenomen.

Figuur 17. Steenuil op spant in de stal.

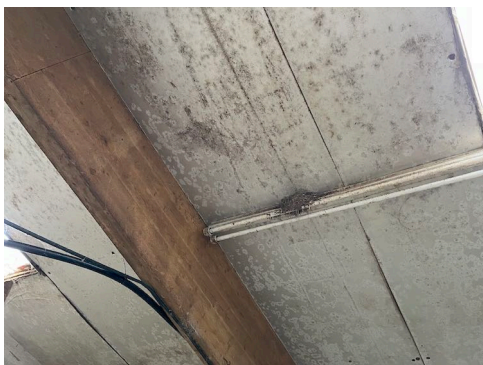
Huisumus was niet duidelijk op het erf aanwezig maar in de stal is een enkele maal een huismus waargenomen. Onder het dak van de stal waren enkele malen nestgeluiden te horen maar het is niet duidelijk van welke soort. Ter plaatse van een scheve vogelschroot langs de bovenrand aan de binnenzijde van de stal waren sporen zichtbaar die duiden op gebruik door een zangvogel (krassen, strootjes/hooi en uitwerpselen). Op grond van de waarnemingen is het niet uit te sluiten dat in de stal één of enkele nestplaatsen van huismus aanwezig zijn. De overige gebouwen zijn ongeschikt als nestplaats omdat besloten ruimten ontbreken. Onder de dakrand van de boerderijwinkel is een vogelschroot aangebracht en de ruimte onder de pannen is beperkt door de toegepaste platte pan. Voor de zekerheid zijn de onderste rijen dakpannen gecontroleerd op aanwezigheid van nesten. Er zijn geen sporen van gebruik aangetroffen.

Figuur 18. Boerenwaluwnest in de melkput van de stal.

Figuur 19. Dakrand van de boerderijwinkel met opgelichte pan en vogelschroot.

Figuur 20. Boerenwaluwnest in de melkput van de stal.

Van boerenwaluw is één nest gevonden in de melkput. Het is onbekend of het nest dit jaar in gebruik was. Op en rond het erf waren geen boerenwaluwen aanwezig. Omdat de bedrijfsactiviteiten al enige jaren gestaakt zijn en geen vee meer aanwezig is wordt het onwaarschijnlijk geacht dat grotere aantallen boerenwaluwen tot broeden komen.

Wanneer de sloop van de gebouwen plaatsvindt in het broedseizoen heeft dit een negatief effect op broedvogels door verstoring van het nest en sterfte. Met betrekking tot huismus en mogelijk steenuil en boerenwaluw leidt de sloop tot verlies van in ieder geval één vaste nestplaats.

4.5 Amfibieën

Alle soorten amfibieën zijn in meer of mindere mate beschermd. In het plangebied zijn geen amfibieën waargenomen. Het terrein bestaat uit open, agrarisch grasland en verharding. Oppervlaktewater en beschutting in de vorm van opgaande begroeiing ontbreken. Op grond hiervan is een belang van het plangebied voor amfibieën uit te sluiten.

De ontwikkeling van het plangebied heeft geen negatief effect op amfibieën.

4.6 Reptielen

Alle soorten reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. In het gebied zijn geen populaties reptielen bekend en het erf voldoet niet aan de habitateisen van reptielen. Een negatief effect op reptielen is uitgesloten.

4.7 Vissen

In en rond het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Een negatief effect op vissen in het algemeen is uitgesloten.

4.8 Ongewervelden

De beschermde soorten ongewervelden zijn gebonden aan zeer specifieke habitats. Het plangebied komt voor geen van de beschermde soorten overeen met hun habitat. Deze soortgroep is daarom in zijn geheel uit te sluiten.

4.9 Samenvatting

In het plangebied is het voorkomen van algemene, kleine zoogdieren mogelijk waarvoor een algemene vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ingrepen. In de gebouwen kan een beperkt aantal algemene vogels zonder vaste nestplaats tot broeden komen. In de stal broedt mogelijk boerenzwaluw, huismus en steenuil. Deze soorten beschikken over jaarrond beschermde nestplaatsen.

Van de overige soortgroepen is de aanwezigheid van beschermde soorten uit te sluiten of het plan heeft geen negatieve effecten op deze soorten.

Tabel 1: Beschermde soorten die binnen de planlocatie worden verwacht op basis van bestaande gegevens en het veldbezoek.

SOORTGROEP	TOELICHTING	BESCHERMDE SOORTEN			
		GEEN	NATIONAAL	HR	VR
Planten		X			
Zoogdieren	Algemene soorten		Alg. ontheffing		
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	X			
Vleermuizen	Foerageergebied			Verwaarloosbaar	
Vleermuizen	Vliegroutes	X			
Broedvogels	Zonder vaste nestplaats				Mogelijk
Broedvogels met vaste nestplaats	Huisemus				Mogelijk
	Steenuil				Mogelijk
	Boerenzwaluw				Mogelijk
Amfibieën	Algemene soorten	X			
Reptielen		X			
Vissen		X			
Ongewervelden		X			

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Vanwege de kleine schaal van het project en de toekomstige bestemming (wonen) is een negatief effect op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten. De toetsing van het plan aan het stikstofbeleid valt echter buiten het kader van dit onderzoek.

5.2 Beschermde soorten

Kleine zoogdieren (Ow-nationale soorten, Bal 11.54)

Door de werkzaamheden kan verstoring en sterfte van algemene, kleine zoogdieren optreden. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt afhankelijk van de provincie een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. In provincie Overijssel geldt deze vrijstelling voor alle te verwachte soorten. Aanvullende maatregelen zijn voor deze soorten niet noodzakelijk.

Broedvogels zonder vaste nestplaatsen (Ow-Vogelrichtlijn, Bal 11.37)

In de gebouwen zijn broedsels in de toekomst niet uit te sluiten. Bij sloop tijdens het broedseizoen kan sterfte van vogels en verstoring van broedsels optreden. Daarom dienen deze ingrepen buiten het broedseizoen plaats te vinden. De piek van het broedseizoen beslaat de periode van 15 maart tot 15 juli, maar eerdere en vooral latere broedgevallen zijn mogelijk. In de periode van 1 september tot 1 maart is de kans op broedgevallen gering.

Broedvogels met vaste nestplaatsen (Ow-Vogelrichtlijn, Bal 11.37)

In de stal zijn mogelijk vaste nestplaatsen aanwezig van boerenzwaluw, huismus en steenuil. Door de sloop gaan eventuele nestplaatsen verloren. Dit is verboden volgens de Omgevingswet. Er wordt voorgesteld om in de kapschuur nestvoorzieningen te realiseren als alternatief voor de nestplaatsen in de stal.

Tabel 2. Maatregelen en vervolgacties n.a.v. quick scan

Soortgroep	Soort	Maatregel/vervolgactie
Planten	Alle	—
Vleermuizen	Alle	—
Zoogdieren	Alle	—
Vogels z. vaste verblijfplaats	Alle	Sloop uitvoeren buiten (1 mrt) 15 mrt-15 jull (1 sep)
Vogels met vaste verblijfplaats	Huis mus Steen uil Boeren zwaluw	Mitigatieplan opstellen en sloop uitvoeren buiten (1 mrt) 15 mrt-15 jull (1 sep)
Amfibieën	Alle	—
Reptielen	Alle	—
Vissen	Alle	—
Ongewervelden	Alle	—

Bronnen

www.ndff.nl

www.overijssel.nl

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

Omgevingswet

Algemeen

De Omgevingswet omvat de regels voor alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. De wet bundelt 26 wetten die gaan over de regels met betrekking tot onder meer infrastructuur, bouwwerken, water, lucht, bodem, milieu, cultureel erfgoed en natuur. De wet beoogt een vereenvoudiging van de regels voor de fysieke leefomgeving en een duurzame ontwikkeling en beschermen en verbeteren van het leefmilieu.

Om alle regels voor de fysieke leefomgeving op een gestructureerde manier te regelen, is er sprake van een stelsel Omgevingswet. Het stelsel Omgevingswet kent een bepaalde opbouw, die bepalend is voor waar de relevante onderdelen terug te vinden zijn met betrekking tot de verschillende onderwerpen van de fysieke leefomgeving, waaronder natuurbescherming. Het stelsel bestaat uit een algemene wettekst - de Omgevingswet zelf - dat per procesonderdeel nader is uitgewerkt in zogenaamde uitvoeringswetten (Algemene Maatregelen van Bestuur, of AMvB's) en de Omgevingsregeling.

AMvB

De inhoud van de AMvB's verschillen per AMvB. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staat de uitwerking van algemene regels voor activiteiten die rechtstreeks werken, waaronder een vergunningplicht voor zogenaamde Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten, voor zowel initiatiefnemers als overheden. In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) staat de uitwerking van algemene regels voor bouwwerken die rechtstreeks werken, eveneens voor initiatiefnemers en overheden. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de uitwerking van normen en instructieregels voor bestuursorganen, waaronder de kaders voor vergunningverlening. In het Omgevingsbesluit (Ob) staan de spelregels voor initiatiefnemers en bestuursorganen, onder meer met betrekking tot bevoegdheden, totstandkomingsprocedures en handhabingsbepalingen. Naast de AMvB's, is er een Omgevingsregeling (Or), waarin de technische en administratieve regels staan, bijvoorbeeld de aanvraagvereisten voor een vergunning voor een Natura 2000-activiteit of Flora- en fauna-activiteit.

Gebiedsbescherming Natura 2000

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden die zijn samengesteld uit ofwel Speciale Beschermingszones (SBZ's) conform de Europese Vogelrichtlijn, ofwel SBZ's conform de Europese Habitatrichtlijn, of een combinatie van SBZ's. De oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen dan wel de omvang en kwaliteit van de populatie van soorten en de maatregelen om de doelstellingen te realiseren, moeten worden uitgewerkt in een beheerplan.

Zorgplicht Natura 2000

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voor

hand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan verplicht de specifieke zorgplicht om met betrekking tot deze gevolgen passende preventieve maatregelen te nemen (art. 11.6, 2e lid onder d), of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen (art. 11.6, 2e lid onder f). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd.

Beoordeling vergunningsplicht

Er is een onderscheid tussen een 'Natura 2000-activiteit' en andere type activiteiten. Een 'Natura 2000-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een:

'activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'

Een Natura 2000-activiteit is vergunningplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een 'vergunningsvrij geval' (art. 11.16 t/m 11.21 Bal). Activiteiten die nodig zijn voor het beheer van Natura 2000-gebieden (om de doelstellingen te kunnen halen) of geen significante gevolgen hebben, vallen niet onder de regels voor een Natura 2000-activiteit. Er moet dan eerst worden getoetst wat de effecten zijn van een activiteit op Natura 2000-gebieden voordat duidelijk is hoe de activiteit moet worden aangeduid. Gezien de huidige praktijk is er daarmee de noodzaak voor het uitvoeren van een voortoets die deze helderheid kan bieden. De uitslag van deze toets is van belang voor het vervolg van de behandeling van de activiteit. Is er sprake van een Natura 2000-activiteit dat niet vergunningsvrij is, dan is er een nader onderzoek nodig in de vorm van een passende beoordeling voordat een vergunning kan worden verleend. De regels waar een Passende Beoordeling aan moet voldoen staan in art. 16.53c Ow en art. 8.74b Bkl. Is er ondanks mitigatie nog steeds sprake van een significant gevolg, dan kan de vergunning voor het project worden verleend als de zogenaamde ADC-toets met succes is doorlopen (art. 8.74b, lid 2 en 3 Bkl). Met betrekking tot de bepaling van mogelijke nadelige gevolgen als gevolg van de depositie van stikstof, is er met betrekking tot de toetsing van Natura 2000-activiteiten in de wet een verplichting opgenomen tot het gebruik van Aeries Calculator (artikel 4.15 Or).

Als er uit de voortoets naar voren komt dat de activiteit geen 'Natura 2000-activiteit' is of als er sprake is van een vergunningsvrij geval, is er mogelijk nog wel sprake van een 'activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied of bijzonder nationaal natuurgebied'. Hoewel deze type activiteit niet in het stelsel Omgevingswet wordt genoemd, blijkt uit de wettekst en de toelichtingen hierop dat activiteiten op deze wijze moeten worden geïnterpreteerd: ondanks dat er geen vergunningplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht voor deze activiteiten van toepassing (zie hiervoor).

Vergunningsvrije gevallen

In het Bal is een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen waarvoor derhalve geen vergunningplicht geldt. Dit betreft onder meer:

- stikstofdepositie door tijdelijke activiteiten, zoals bouw- en sloopactiviteiten, het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk (art. 11.17 Bal);
- In een programma (bijv. Natura 2000-beheerplan) aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.21 Bal, mits het programma voldoet aan de eisen zoals aangegeven in art. 11.18, lid 2 Bal;
- In een omgevingsverordening aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.19 en art. 11.21 Bal;
- In een ministeriele regeling aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.20 en 11.21 Bal.

Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland

Aanwijzing & bescherming

De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44 Ow. De instructieregels voor de aanwijzing, begrenzing en de reikwijdte van het NNN zijn opgenomen in artikel 7.5 en Artikel 7.6 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Het hangt echter per provincie af hoe zij de wezenlijke kenmerken en waarden hebben gedefinieerd.

Beschermingsregime

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, lid 2 Bkl, dat een instructieregel betreft voor uitwerking van het beschermingsregime in de Omgevingsverordeningen van provincies:

“De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaat, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.”

Een vergelijkbare instructieregel voor de bescherming van het NNN is opgenomen voor projectbesluiten die door het Rijk wordt vastgesteld in art. 9.3, lid 1 Bkl.

Gebiedsbescherming bijzondere natuurgebieden en landschappen

Het Rijk kan op basis van art. 2.44, lid 2 Ow zogeheten bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De bijzondere nationale natuurgebieden kunnen worden aangewezen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld als het gaat om compensatie voor handelingen die leiden tot een significant gevolg of als het gaat om gebieden die nodig zijn om de doelstellingen van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn te bereiken (art. 3.63 Bkl). Daarnaast kan het Rijk ook bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen als de bescherming van het gebied nodig is voor de instandhouding of herstel van biotopen en leefgebieden van in Nederland van nature in het wild voorkomende soorten genoemd in bijlage I Vogelrichtlijn of Bijlage I, II, IV of V Habitatrichtlijn. In die gevallen bevat het aanwijzingsbesluit instandhoudingsdoelstellingen (art. 3.64 Bkl). Het ministerie van LNV heeft de taak zorg te dragen dat de maatregelen worden getroffen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze type natuurgebieden (art. 2.19, lid 5 Ow), tenzij Gedeputeerde Staten is aangewezen om deze taak uit te voeren (art. 2.18, lid 1, onder g, 2°, tweede streepje Ow). Voor de bescherming van bijzondere nationale natuurgebieden geldt, naast een mogelijke toegangsbeperking, de specifieke zorgplicht zoals genoemd in art. 11.6 Bal.

De provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Niet iedere provincie hanteert dezelfde juridische bescherming. Sommige hanteren alleen een predicaat, anderen hanteren een soort ADC-criteria en daarmee juridische beschermingsregime naast NNN en Natura 2000. Kijk voor de geldende regels in de van toepassing zijnde provinciale Omgevingsverordening.

Soortbescherming

Een 'flora- en fauna-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een:

'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'

Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden art. 11.27 en 11.28 ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht flora en fauna

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die, zoals hiervoor aangegeven, vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en

fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat onderzoek wordt verricht naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl;
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

Zoals ook aangegeven hiervoor met betrekking tot de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, is de kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er aantoonbaar aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Omgevingswet zowel bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd. Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een quickscan of nader onderzoek wordt vastgelegd.

5.3 Soortenbeschermingsregimes

In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 zijn de verschillende soortenbeschermingsregimes opgenomen:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten

Onder iedere paragraaf zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval. De inhoud van de schadelijke handelingen komen overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de Wet natuurbescherming, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

- het opzettelijk doden en vangen van soorten;
- het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels;
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels;
- het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren;
- het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn (geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort);
- het plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten.

De beschermde soorten staan per beschermingsregime aangegeven en betreffen alle van nature in Nederland voorkomende vogels conform art. 1 Vogelrichtlijn, dieren en planten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage I en II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn, en andere soorten, genoemd in bijlage IX behorende bij art. 11.54 Bal (nationaal beschermde soorten).

5.4 Uitzonderingen vergunningen

Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor derhalve geen vergunningplicht geldt. Hoewel er enkele verschillen zijn, betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan);
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie vrijgestelde soorten en handelingen);
- In een ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de Minister van LNV vrijgestelde soorten en handelingen. In art. 4.31 Or zijn de flora- en fauna- activiteiten genoemd in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (incl. gebruik) voor de soorten in bijlage VIIc Or);
- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode (zie de huidige gedragscodes onder deze link).

5.5 Beoordelingsregels vergunning

Een vergunning kan alleen worden verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels die staan uitgewerkt in § 8.6.2 Bkl. De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling:

- a) of er geen andere bevredigende oplossing is,
- b) de activiteit nodig is vanwege een genoemd wettelijk belang, en
- c) de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde soort.

5.6 Indieningsvereisten en beslistermijnen

Voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit gelden de indieningsvereisten die zijn opgenomen in de Or. De indieningsvereisten zijn in algemene zin uitgewerkt, waarna per beschermingsregime specifieke aanvullende indieningsvereisten kunnen gelden:

- § 7.2.8a.2 Algemeen flora- en fauna-activiteiten: modules
- § 7.2.8a.3 Flora- en fauna-activiteit: vogelrichtlijnsoorten
- § 7.2.8a.4 Flora- en fauna-activiteit: habitatrichtlijnsoorten
- § 7.2.8a.5 Flora- en fauna-activiteit: andere soorten

In § 7.2.8a.2 Or is onder meer aangegeven dat een 'natuurwaardenonderzoek' moet worden aangeleverd dat aan bepaalde eisen moet voldoen. Naast de aanlevering van details van de handelingen waaronder de omvang, kaart, planning en onderbouwing van het voldoen aan de voorwaarden aan vergunningverlening, is het van belang dat het natuurwaardenonderzoek gegevens bevat waarvan de jongste gegevens niet ouder zijn dan drie jaar, of korter als in de periode tussen het onderzoek en de aanvraag de locatie en het gebied rondom de locatie waarop de activiteit wordt verricht ingrijpend zijn gewijzigd (art. 7.197j, lid 2, onder b Or). Verder moet een 'natuurwaardenonderzoek' zijn verricht door een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring, die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van situaties, habitats en soorten (art. 7.197j, lid 2, onder a Or).

Art. 16.64 Ow bepaald dat de algemene beslistermijn voor een omgevingsvergunningsaanvraag 8 weken bedraagt (enkelvoudige aanvraag), of 12 weken (meervoudige aanvraag). De eenmalige verlengingstermijn is (ten hoogste) 6 weken. Echter, met betrekking tot de vergunningsaanvraag voor Natura 2000-activiteiten is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV-procedure) van de Algemene wet bestuursrecht (afdeling 3.4 Awb) van toepassing (art. 10.24, lid 1, onder j Ob). Dan geldt een beslistermijn van 26 weken. Bij meervoudige aanvragen die ook een aanvraag voor een Natura 2000-activiteit bevat, moet rekening worden gehouden met deze beslistermijn.

5.7 Bevoegd gezag

De Minister van LNV is het bevoegd gezag om te beslissen op enkel- en meervoudige aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit van nationaal belang (art. 4.12 Ob). In art. 4.12, lid 2 Ob zijn de activiteiten van nationaal belang aangewezen. Het betreft onder meer wegen, hoofdspoorwegen, wateren en primaire waterkeringen die worden beheerd door het Rijk (o.a. Rijkswaterstaat en Prorail), militaire terreinen en militaire luchthavens, luchthavens van nationale betekenis (o.a. Schiphol), het hoofdgastransportnet, hoogspanningsverbindingen met een spanning van ten minste 220 kV, kustverdediging, het delven van delfstoffen, etc.

Voor zover de activiteiten niet zijn aangewezen als activiteiten van nationaal belang, dan is Gedeputeerde Staten van de provincie het bevoegd gezag om te beslissen op enkel- en meervoudige aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit (art. 4.6 Ob).